

Institut de Ciències de l'Educació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Edifici Migdia
08035 Barcelona
Tel. +34 934 035 175
Fax +34 934 021 016
www.ub.edu/ice

DIPLOMA DE POSTGRAU
2018-2019

AUTISME: DIAGNÒSTIC I INTERVENCIÓ

Institut de Ciències de l'Educació (ICE)
Universitat de Barcelona

DIRECCIÓ I COORDINACIÓ

Directora: Dra. Isabel Paula – isabelpaula@ub.edu

Professora titular de “*Trastorns del desenvolupament i de la conducta*” del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona.

Cap de secció de formació de professionals en intervenció socio-comunitària del Institut de Desenvolupament Professional (ICE-UB)

https://www.researchgate.net/profile/Isabel_Paula/contributions

<https://www.alianzaeditorial.es/autores.php?id=100052264&tipo=autor/a>

Coordinador: Víctor Adé – victor.ade@ub.edu

Mestre d'Educació Especial i Psicopedagog. Director del Centre d'Educació Especial Guru.

Institut de Ciències de l'Educació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Edifici Migdia
08035 Barcelona
Tel. +34 934 035 175
Fax +34 934 021 016
www.ub.edu/ice

PRESENTACIÓ

Aquest Postgrau permet adquirir els coneixements necessaris per a la comprensió de l'autisme. La rapidesa amb la qual avança la recerca i les noves dades que ens brinda tenen un impacte important en la detecció, el diagnòstic i el tractament de les persones amb autisme, que obliga als professionals a actualitzar constantment els seus coneixements per tal de proporcionar un alt grau de qualitat en contextos clínics, psicopedagògics i sociofamiliars.

El Postgrau s'estructura tenint en compte les dimensions bio-psico-socials de l'autisme i la seva complexitat i variabilitat en les maneres de presentar-se en unes persones i altres, que comparteixen el mateix diagnòstic però que tenen necessitats molt diferents.

OBJECTIUS I COMPETÈNCIES

Ens preguntarem si l'autisme és en tots els casos un trastorn o bé una condició segons en quins nivells d'afectació es doni. Així doncs, s'aprofundeix en el coneixement basat en l'evidència, en l'actualització dels plantejaments teòrics i pràctics, i en l'apropament als serveis i recursos que els atenen.

Objectius :

- Adquirir els coneixements necessaris en relació amb les manifestacions clíniques de l'autisme, les bones pràctiques per a la seva detecció precoç, el diagnòstic clínic i l'avaluació neuropsicològica (incloent-hi el diagnòstic diferencial amb altres trastorns), les bases genètiques i neurobiològiques de l'autisme, i les particularitats cognitives, emocionals i sensorials més rellevants per comprendre l'autisme -dèficit en teoria de la ment, teoria de la

Institut de Ciències de l'Educació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Edifici Migdia
08035 Barcelona
Tel. +34 934 035 175
Fax +34 934 021 016
www.ub.edu/ice

disfunció executiva, teoria de la coherència central feble i teoria de l'empatia-sistematització, entre d'altres-.

- Aprofundir en les tècniques d'intervenció i tractament de les persones amb trastorn de l'espectre autista basades en l'evidència: atenció primerenca (ESDM), mètode TEACCH, *Applied Behavior Analysis* (ABA), *Picture Exchange Communication System* (PECS), sistemes alternatius i augmentatius de comunicació (SAAC); així com també intervenció en els problemes de comportament (suport conductual positiu), intervenció en habilitats mentalistes (cognició social) intervenció en les alteracions de la integració sensorial, ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), entre d'altres.
- Aprofundir en el coneixement de la intervenció sociocomunitària amb persones adultes amb autisme i tot el que fa referència a transició escola-treball i vida independent, l'autodeterminació amb persones amb autisme i temes de qualitat de vida.

CRITERIS D'ADMISSIÓ

Adreçat a Graduats i Màsters en Medicina, Psicologia, Psicopedagogia, Formació del Professorat i Pedagogia.

CARACTERÍSTIQUES DEL CURS

- Preu: 2.800 euros
- Nome d'hores: 30 crèdits (750 hores)
- Preinscripció: A partir del 5 de febrer 2018, en el següent enllaç:
<http://www4.giga.ub.edu/acad/npost/pub/fullcurs.php?idcodidage=201711341&lang=1>

Institut de Ciències de l'Educació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Edifici Migdia
08035 Barcelona
Tel. +34 934 035 175
Fax +34 934 021 016
www.ub.edu/ice

L'ordre de preinscripció serà respectat rigorosament.

Un cop confirmada la plaça, s'informarà de les dates de matriculació.

- **Llengua d'impartició:** Català.
- **Matriculació:** Documentació que caldrà aportar: fotocòpia compulsada del títol o del resguard i del document d'identitat.
- Per a més informació, podeu consultar la pàgina <http://www.ub.edu/acad/matricula/> (ensenyaments de màsters i postgraus propis).

CONTINGUT DE LES CLASSES

QUÈ ÉS L'AUTISME I QUÈ NO ÉS L'AUTISME?

- Autisme: Condició o trastorn?
- Classificació i manifestacions clíniques de l'autisme.
- Teories cognitives, perceptives, emocionals, sensorials, explicatives de l'autisme.

BASES GENÈTIQUES I NEUROBIOLÒGIQUES

- Etiopatogènia i epidemiologia.
- Teories neuro-biològiques explicatives de l'autisme.

BONES PRÀCTIQUES PER LA DETECCIÓ PRECOÇ I EL DIAGNÒSTIC DE L'AUTISME

- Signes d'alerta.
- Nivells de detecció:
 - Vigilància del desenvolupament.
 - Detecció específica.
 - Diagnòstic.
- Protocol de bones pràctiques per la detecció i el diagnòstic de l'autisme

BONES PRÀCTIQUES PER AL DIAGNÒSTIC CLÍNIC DE L'AUTISME

- Introducció:
 - L'avaluació basada en l'evidència.
 - Breu recordatori del DSM-5.
 - L'avaluació de l'autisme.
- Autism Diagnostic Interview Revised (ADI-R).
- Autism Diagnostic Observation Scale (ADOS-2.)

BONES PRÀCTIQUES PER AL DIAGNÒSTIC CLÍNIC DE L'AUTISME

- Proves complementàries per l'avaluació neuropsicològica:
 - desenvolupament,
 - intel·ligència,
 - llenguatge,
 - funcions executives,
 - percepció,
 - memòria, etc.
- Protocol de bones pràctiques per la detecció i el diagnòstic de l'autisme

ATENCIÓ PRIMERENCA EN EL AUTISME

- La hipòtesi de la motivació social.
- El joc com a marc d'intervenció.
- Objectius d'aprenentatge en funció dels nivells, les àrees de desenvolupament i les edats.
- Atenció primerenca en les àrees prioritàries.

LA CREACIÓ D'UN *AUTISM FRIENDLY* ENVIROMENT

EL MÈTODE TEACCH (Treatment and Education of Autistic related Communication Handicapped Children)

- Què és el mètode TEACCH? Objectius i principis.
- Fonaments de l'estructuració. Què significa "donar sentit"?
- Nivells de estructuració.

MÈTODE ABA (Applied Behaviour Analysis).

- Evolució històrica.
- Fonaments del mètode ABA: principis bàsics i tècniques operants.
- Programes que apliquen ABA.
- Reflexions sobre el model conductual i limitacions del mateix.

INTERVENCIÓ EN L'ÀREA DE LA COMUNICACIÓ I LA INTERACCIÓ SOCIAL EN L'AUTISME

- Introducció:
 - Conceptes bàsics: interacció social, comunicació i llenguatge.
 - Desenvolupament típic de la interacció social.
 - Model clàssic de comunicació i elements de la comunicació.
- Interacció social i comunicació en l'autisme:
 - Desenvolupament de la interacció social en l'autisme.
 - Models de comunicació i elements de la comunicació en l'autisme.
 - Característiques del llenguatge verbal en l'autisme.
- Disseny d'una intervenció per estimular la comunicació, el llenguatge i la interacció social en l'autisme.
 - Fonaments i àrees d'intervenció
 - Nivells de programació de la intervenció.

EL SISTEMA DE COMUNICACIÓ PER INTERCANVI D'IMATGES PECS (Picture Exchange Communication System)

- Objectius i origen del PECS.
- Candidats a utilitzar PECS.
- Pecs i parla.
- Bases teòriques. Preparació de l'entorn i del material.
- Fases del PECS.

ESCOLARITZACIÓ I INTERVENCIÓ DE L'ALUMNAT AMB AUTISME

- L'escola ordinària i les Unitats de Suport a l'Educació Especial (USEE)
- Escolaritat compartida i Centre d'Educació Especial (CEE).
- Plans Individualitzats (PI)

INTERVENCIÓ EN HABILITATS MENTALISTES (cognició social)

- Estructures involucrades en el procés d'informació social, emoció i conducta social.
- Adquisició i trajectòria del pensament social i desenvolupament del comportament assertiu.
- Com pensa i sent la persona amb autisme?
- Intervenció basada en 7 nivells segons el desenvolupament mentalista del nen/a amb autisme.
- Intervencions grupals del pensament social

Institut de Ciències de l'Educació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Edifici Migdia
08035 Barcelona
Tel. +34 934 035 175
Fax +34 934 021 016
www.ub.edu/ice

L'AUTOLESIÓ EN L'AUTISME

- Autolesió en l'autisme *versus* autolesió en altres condicions psiquiàtriques.
- Prevalença, marcadors de risc o curs de l'autolesió en l'autisme.
- Autolesió en l'autisme. ¿Cerca o liberació del dolor?

GRUPS D'HABILITATS SOCIALS AMB ADULTS AMB AUTISME

TRANSICIÓ ESCOLA-TREBALL (Autisme d'alt funcionament)

- Adults amb autisme sense discapacitat intel·lectual.
- Model de formació i inclusió laboral de Specialisterne.
- Altres models.

INTERVENCIÓ EN ELS PROBLEMES DEL COMPORTAMENT

- Contextualització dels problemes de comportament en l'autisme.
- Avaluació Funcional del Comportament (AFC).
- Intervenció psico-educativa en els problemes de conducta.

ALTERACIONS DE LA INTEGRACIÓ SENSORIAL

- Què és la Integració Sensorial? Fonaments bàsics de la teoria.
- Disfunció en el procés d'Integració Sensorial.
- Diferències sensorials en les persones amb autisme.
- Estratègies sensorials i modificacions ambientals en els diferents contextos de la rutina diària

LES ADAPTACIONS I LA VIDA DE LES PERSONES AMB AUTISME

- L'acompanyament durant el diagnòstic
- Recursos públic i privats
- El dia a dia i les activitats quotidianes
- El comportament i l'aparença
- El futur. La implicació de la persona en els tràmits i decisions

Institut de Ciències de l'Educació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Edifici Migdia
08035 Barcelona
Tel. +34 934 035 175
Fax +34 934 021 016
www.ub.edu/ice

ADULTS AMB AUTISME AMB DISCAPACITAT INTEL·LECTUAL I LES SEVES FAMÍLIES

- Qualitat de vida
- Àmbit laboral
- Habitatge
- L'acompanyament a les famílies

SEXO-AFECTIVITAT I RELACIONS INTERPERSONALS EN L'AUTISME

- La sexualitat a l'èsser humà.
- L'autisme i la sexoafectivitat.
- Situacions de risc i abús.
- Què podem fer com a terapeutes?
- Sexoafectivitat amb l'autisme and discapacitat intel·lectual.

COMORBILITAT I TRACTAMENT PSICOFARMACOLÒGIC EN L'AUTISME

- Evolució conceptual.
- Comorbiditat mèdica no psiquiàtrica de l'autisme.
- Comorbiditat psiquiàtrica de l'autisme.
- Tractament farmacològic:
 - Dels símptomes nuclears de l'autisme.
 - De les comorbiditats psiquiàtriques de l'autisme.

VIURE AMB AUTISME: UNA MANERA D'ENTENDRE EL MÓN. TESTIMONI D'UNA PERSONA AMB LA SÍNDROME D'ASPERGER

Ramon Cererols, autor del llibre "*Descobrir l'Asperger*"

CONVIURE AMB UNA PERSONA AMB AUTISME

- La visió i experiència des de la família

CONTINGUT DELS SEMINARIS

SEMINARI 1:

- Claus per al diagnòstic diferencial entre els patrons de comportament, interessos i activitats restrictius i estereotipats de l'autisme i el trastorn obsessiu-compulsiu (TOC).

SEMINARI 2:

- Seminari metodològic 1. Com iniciar el projecte, definint la problemàtica, objectius i fases del projecte.

SEMINARI 3:

- Estudi de casos ADOS-2 i ADI-R.

SEMINARI 4:

- L'ansietat en l'autisme. Primera part - Comprensió de l'ansietat en l'autisme.

SEMINARI 5:

- L'ansietat en l'autisme. Segona part - Tractament de l'ansietat en l'autisme.

SEMINARI 6:

- Seminari metodològic 2. Com fer una cerca i anàlisi d'evidències.

SEMINARI 7:

- Casos relacionats amb la comorbiditat i/o diagnòstic diferencial entre autisme i altres alteracions del desenvolupament.

SEMINARI 8:

- Diagnòstic diferencial entre l'autisme i l'espectre esquizofrènic.

SEMINARI 9:

- Seminari metodològic 3 - Com escriure una proposta de projecte d'intervenció.

SEMINARI 10:

- Ús de TIC aplicades a l'autisme.

SEMINARI 11:

Pendent.

SEMINARI 12:

- Seminari metodològic 4.

HORARIS I CALENDARI

- **Horari de les classes:**

- Divendres: de 17:30 a 21:00 hores (Aula Jesús Garanto¹).
- Dissabte: de 10:00 a 13:30 hores (Aula Jesús Garanto).

- **Horari dels seminaris:**

- Dijous de cada 15 dies: de 18:00 a 21:00 hores (Aula Jesús Garanto).

NOTA: És important i imprescindible la puntualitat en l'assistència.

SETEMBRE 2018		
DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
	14 Sessió 1	15 Sessió 2
20 Seminari 1	21 Sessió 3	22 Sessió 4
	28 Sessió 5	29 Sessió 6

¹ L'Aula Jesús Garanto es troba al ICE de la Universitat de Barcelona. Campus Mundet. Edifici de Migdia 1. Primer pis (podeu preguntar a consergeria de la planta baixa de l'edifici).

OCTUBRE 2018		
DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
Seminari 2 4	Sessió 7 5	Sessió 8 6
	PONT PILAR 12	PONT PILAR 13
Sessió 9 18	Sessió 10 19	Seminari 3 20
	Sessió 11 26	Sessió 12 27

NOVEMBRE 2018		
DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
	PONT TOTS SANTS 1	PONT TOTS SANTS 2
Seminari 4 8	Sessió 13 9	Sessió 14 10
Seminari 5 15	Sessió 15 16	Sessió 16 17
	Sessió 17 23	Sessió 18 24
Seminari 6 29	Sessió 19 30	Sessió 20 1

DECEMBRE 2018		
DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
	14 Sessió 21	15 Sessió 22
20 Seminari 7	21 Sessió 23	22 Sessió 24

GENER 2019		
DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
10 Seminari 8	11 Sessió 25	12 Sessió 26
	18 Sessió 27	19 Sessió 28
24 Seminari 9	25 Sessió 29	26 Sessió 30

FEBRER 2019		
DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
	1 Sessió 31	2 Sessió 32
7 Seminari 10	8 Sessió 33	9 Sessió 34
	15 Sessió 35	16 Sessió 36
21 Seminari 11	22 Sessió 37	23 Sessió 38

MARZO 2019		
DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE
	Sessió 39 1	Sessió 40 2
Seminari 12 7	Sessió 41 8	Sessió 42 9
	Sessió 43 15	

CRITERIS D'AVALUACIÓ DEL POSTGRAU

CLASSES

12 crèdits

- 80 % d'assistència a les classes presencials.
- Examen teoric-pràctic sobre els coneixements adquirits.
- Aprovar l'examen és un requisit indispensable per l'obtenció del títol de Postgrau

SEMINARIS

8 crèdits

- Assistència al 80% dels seminaris.
- Lliurament de les tasques sol·licitades a cada seminari.

TREBALL DE FI DE POSTGRAU

10 crèdits

- Adequació del contingut del postgrau al projecte dissenyat.
- Capacitat de síntesi i integració dels coneixements i habilitats assolides durant el curs.
- Fer una aportació innovadora.
- Actualització de les referències bibliogràfiques utilitzades.
- Adequació la redacció i estructura als requisits d'un treball acadèmic.
- **Aprovar el projecte de postgrau és un requisit indispensable per l'obtenció del títol de Postgrau**

DOCENTS

- **Dra. Isabel Paula.** Directora del postgrau. Professora titular de Trastorns de Conducta del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona.
- **Victor Adé.** Coordinador del postgrau. Mestre d'Educació Especial i psicopedagog. Director del Centre d'Educació Especial Guru. Barcelona.
- **Dr. Alejandro Amor.** Psiquiatra. Psiquiatra de l'hospital Mútua de Terrassa i de diverses residències per a persones amb trastorn mental greu i discapacitat intel·lectual i alteracions de conducta. Cap de la subunitat de TEA per a adults en el CSMA de Sant Cugat del Vallès.
- **Dr. Josep Artigas.** Neuropediatra i psicòleg. Director del centre mèdic PSYNCRON. Sabadell.
- **Rosa Aparicio.** Mestre i creadora del blog «iPads i Autismo».
- **Dra. Noemí Balmaña.** Psicòloga clínica especialitzada en el diagnòstic i intervenció dels TEA a l'Hospital Universitari Mútua de Terrassa. Coordinadora del centre IDAPP de Barcelona.

- **Agustí Bonifacio.** Treballador social referent de psiquiatria infantojuvenil de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona. Especialista en intervenció en conflictes de parella, adolescents difícils i patologia dual.
- **Eva Campano.** Periodista especialitzada en salut i qualitat de vida. Membre de l'Associació Solcom i del Fòrum de Vida Independent de Catalunya. Mare d'un nen amb TEA.
- **Jordi Cañada.** Psicòleg clínic i psicoterapeuta familiar del Parc Sanitari Sant Joan de Déu, Serveis de Salut Mental, SESMDI (Servei Especialitzat en Salut Mental per a Persones amb Discapacitat Intel·lectual).
- **Ramon Cererols.** Persona amb síndrome d'Asperger autor del llibre Descobrir l'Asperger.
- **María Díez.** Psicòloga clínica especialista en autisme. Coordinadora clínica de la Unitat Específica de Trastorns del Desenvolupament del l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona.
- **Katy García.** Neuropsicòloga. Codirectora del centre CNIM. Mataró.
- **Lourdes Guerrero.** Psicòloga clínica del centre IDAPP de Barcelona.
- **Berta Salvadó.** Infermera, psicòloga, neuropsicòloga i logopeda. Coordinadora del centre COADI.
- **Pat Sánchez.** Mestre d'Educació Especial i Psicopedagoga. Mestre del CEE Guru. Màster en "Ensenyament i Aprenentatges en Entorns Digitals".
- **Dr. Jordi Sancho.** Professor de Política Social de la Universitat de Barcelona i autor del llibre: Sancho, J. (2014). Com escriure i presentar el millor treball acadèmic. Editorial EUMO.
- **Jose Segundo.** Psicòleg clínic. Director de Formació en Specialisterne, S.L. Sant Cugat.
- **Dra. Esther Trepàt.** Psicòloga clínica. Directora del Institut de Psicologia de Barcelona.
- **Maika Tro.** Terapeuta Ocupacional. Centre de Teràpia Ocupacional Infantil BAULA. Girona.
- **Eugènia Rigau.** Neuropsicòloga. Codirectora del centre CNIM de Mataró.

Institut de Ciències de l'Educació
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron, 171
Edifici Migdia
08035 Barcelona
Tel. +34 934 035 175
Fax +34 934 021 016
www.ub.edu/ice

- **Dra. Esther Ventura.** Psiquiatra. Cap d'Unitat de Salut Mental Infantojuvenil de l'Àmbit de Salut Mental del Consorci Sanitari de Terrassa. Membre del grup de treball del TEA amb reconeixement oficial del CatSalut.
- **Sònia Vilaltella.** Logopeda. Directora General de Pyramid Educational Consultants (PECs)-Espanya.

PER A MÉS INFORMACIÓ

Institut de Ciències de l'Educació. Passeig de la Vall d'Hebron, 171.
Edifici de Migdia. Campus de Mundet. 08035 –Barcelona

Atenció personalitzada:

Directora del Postgrau - Dra. Isabel Paula (isabelpaula@ub.edu)

Telèfons: 934 035 174 / 934 034 898

Fax: 934 021 016

Horari de Secretaria :

Matins: de dilluns a divendres, de 10 a 13 h

Tardes: només dilluns i dijous, de 16.00 a 18.00 h